

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-439-9-30>

**THE PLACE OF MEDICAL BIOLOGY IN THE DEVELOPMENT
OF RESEARCH COMPETENCE IN STUDENTS
OF HIGHER EDUCATION**

**МІСЦЕ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ У РОЗВИТКУ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Romanenko O. V.

*Doctor of Biological Sciences,
Professor,
Head of the Department of Biology
Bogomolets National Medical
University
Kyiv, Ukraine*

Романенко О. В.

*доктор біологічних наук, професор,
завідувач кафедри біології
Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Hurniak O. M.

*Candidate of Biological Sciences,
Senior teacher at the Department
of Biology
Bogomolets National Medical
University
Kyiv, Ukraine*

Гурняк О. М.

*кандидат біологічних наук,
старший викладач кафедри біології
Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Pohorila I. O.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Biology
Bogomolets National Medical
University
Kyiv, Ukraine*

Погоріла І. О.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри біології
Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Виходячи з Закону України «Про вищу освіту» № 1456-VII від 1 липня 2014 року, організація навчального процесу в закладах вищої медичної освіти має забезпечувати формування у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спроможності вирішувати у відповідній сфері професійної діяльності складні спеціалізовані задачі, а у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти – задачі дослідницького й інноваційного характеру [1]. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває розвиток дослідницької компетентності в студентів, починаючи вже з першого року їхнього навчання, зокрема в Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця,

де природничо-науковою дисципліною «Медична біологія» оволодівають здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація» (спеціалізація – 227.01 Фізична терапія) і другого (магістерського) рівня – за спеціальністю 222 «Медицина», за спеціальністю 225 «Медична психологія», за спеціальністю 228 «Педіатрія», за спеціальністю 221 «Стоматологія». Вивчення названої навчальної дисципліни визначеними категоріями студентів забезпечується і підтримується відповідними навчально-методичними комплексами, сформованими з урахуванням вимог до майбутніх фахівців, що передбачені Освітньо-професійними програмами їхньої підготовки за конкретними спеціальностями. Згадані навчально-методичні комплекси включають, зокрема, навчальні книги [2; 3; 4], мультимедійні презентації лекційних матеріалів та рекомендації до оволодіння останніми, рекомендації до опрацювання навчальних матеріалів при підготовці до аудиторних практичних занять, рекомендації до виконання самостійної роботи у позааудиторний час, комплекси тестових завдань у форматі «Крок-1» і ситуаційних задач тощо. Використання названих вище складових навчально-методичного комплексу у сукупності з діяльністю під час аудиторних навчальних занять, а також самостійної позааудиторної роботи, є підставою для ефективного оволодіння знаннями з дисципліни «Медична біологія» здобувачами вищої освіти, при цьому аналіз макропрепаратів і мікропрепаратів вивчаємих об'єктів, пошук однієї правильної відповіді з п'яти пропонуємих для вибору дистракторів у тестових завданнях ситуаційного характеру формату «Крок-1», розв'язування практично-орієнтованих ситуаційних задач закладають основу для поступового формування в студентів навичок дослідника, що мають розвиватися в період подальшого навчання особистості в закладі вищої освіти.

Останнє може відбуватися не тільки під час передбачених навчальним планом занять, а й завдяки відповідній позааудиторній роботі здобувача вищої освіти [5; 6], наприклад в структурі студентського наукового гуртка, до участі в діяльності якого доречним є долучення молоді вже з першого року навчання за конкретною Освітньо-професійною програмою, при цьому обґрунтованим видається акцент на студентських наукових гуртках тих кафедр у закладах вищої освіти, що забезпечують природничо-наукову підготовку майбутніх фахівців. Підвищити інтерес до оволодіння складовими дослідницької діяльності може ознайомлення здобувачів вищої освіти з друкованими працями науково-педагогічних працівників, догичних до організації роботи відповідного студентського наукового гуртка,

зокрема медико-біологічного профілю [7; 8; 9; 10; 11]. Діяльність здобувача вищої освіти у складі студентського наукового гуртка позитивно впливає не тільки на оволодіння ним фундаментальними знаннями і практичними навичками з природничо-наукової дисципліни, а й також на психоемоційний стан особистості [12; 13], пришвидшує її соціалізацію в умовах закладу вищої освіти.

Література:

1. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 1 липня 2014 р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Медична біологія : підручник / В. П. Пішак, Ю. І. Бажора, Ш. Б. Брагін, З. Д. Воробець, С. І. Дубінін, Г. Ф. Жегунов, Л. Є. Ковальчук, В. О. Корольов, О. В. Костилюв, Н. А. Кулікова, Р. П. Пісцун, О. В. Романенко, О. Г. Слесаренко, М. В. Стеблюк, С. М. Федченко ; за ред. В. П. Пішака, Ю. І. Бажори. Видання 3-тє. Вінниця : НОВА КНИГА, 2017. 608 с.
3. Медична біологія : посібник з практичних занять / О. В. Романенко, М. Г. Кравчук, В. М. Грінкевич, О. В. Костилюв ; за ред. О. В. Романенка. 2-ге вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 472 с.
4. Медична біологія : посібник з практичних занять / О. В. Романенко, М. Г. Кравчук, В. М. Грінкевич, Н. Б. Власова-Шаніна, О. В. Костилюв ; за ред. О. В. Романенка. Київ : Здоров'я, 2005. 372 с.
5. Весельська Е. В., Гарбар Д. А. Позааудиторна робота екологічного спрямування у закладах вищої освіти. *Біологічні дослідження – 2023* : збірник наукових праць. Житомир, 2023. С. 172–175.
6. Погоріла І. О., Романенко О. В. Психолого-педагогічні аспекти організації екологічної освіти у вищих навчальних закладах. *Екологія: вчені у вирішенні проблем науки, освіти і практики* : збірник доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції (24–25 травня 2007 р., м. Житомир). Житомир: Видавництво «Державний агроєкологічний університет», 2007. С. 230–234.
7. Романенко О. В., Арсан О. М., Кіпніс Л. С., Ситник Ю. М. Екологічні проблеми київських водойм і прилеглих територій ; за редакцією О. В. Романенка. Київ : Наукова думка, 2015. 192 с.
8. Shatursky O. Ya., Romanenko O. V., Himmelreich N. H. Long open amphotericin channels revealed in cholesterol-containing phospholipid membranes are blocked by thiazole derivative. *The Journal of Membrane Biology*. 2014. Vol. 247. No 3. P. 211–229.
9. Романенко О. В. Екологія отруйних тварин та їх токсини. Київ : КІМ, 2011. 184 с.

10. Romanenko A. V., Gnatenko V. M., Vladimirova I. A., Vovk A. I. Pre- and post-synaptic modulation of neuromuscular transmission in smooth muscles by thiazole analogs of vitamin B₁. *Neurophysiology*, 1995. Vol. 27, No 5/6. P. 297–306.

11. Romanenko A. V., Gnatenko V. M., Vladimirova I. A. Effect of thiamine on neuromuscular transmission in smooth muscles. *Neurophysiology*, 1994. Vol. 26, No 6. P. 370–377.

12. Романенко О. В. Психологічні аспекти професійного становлення студента-майбутнього лікаря. *Проблеми загальної та педагогічної психології* : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. С. Д. Максименка. Київ, 2010. XII, 1. С. 497–517.

13. Романенко О. В., Погоріла І. О. Психологічні аспекти організації науково-дослідницької діяльності студентів. *Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки*, 2010. Вип. 189. Ч. 1. С. 35–39.